

Het gaat beter met de Nederlandse bijenvolken

NBV enquête uitwintering 2018

De digitale uitwinteringsenquête, die jaarlijks via Imkernieuws gehouden wordt, laat voor het zesde jaar op rij positieve resultaten zien. De zeven magere jaren met sterftepercentages van 20% of meer liggen inmiddels ver achter ons. Het uitvalpercentage komt deze winter (2017/2018) in deze enquête uit op 9,3%. Eén op de elf volken heeft het dus niet gered. Dit mag als een normaal, acceptabel sterftepercentage worden beschouwd.

Driekwart van de imkers (73%), die deelnamen aan deze digitale poll, had 10% of minder uitval. Twee op de drie imkers (66%) had helemaal geen uitval (in 2015/2016 78% en in 2016/2017 70%).

Aan de enquête hebben 598 imkers (2016/2017 608 imkers) met gezamenlijk 5417 volken (2016/2017 5994 volken) meegedaan. Dit komt neer op gemiddeld 9,1 volken per imker (2016/2017 9,9 volken). Aangezien we al vele jaren een lagere uitval hebben ten opzichte van Duitsland en België, is dit zeker een compliment waard aan alle imkers.

Bovenmatige sterfte

Het gemiddelde sterftepercentage van de imkers die wel wintersterfte hebben, bedraagt 15,1%. Dit percentage is niet extreem hoog. Kijken we uitsluitend naar de imkers, die 5 of meer volken verloren hebben en die een wintersterfte van meer dan 10% hebben, dan zijn er 25 imkers (4,2%) die zwaarder getroffen zijn door verdwenen of dode volken. Samen hebben deze 25 imkers 168 volken verloren, dat is 33% van alle uitgevallen volken. Deze imkers zijn dus onevenredig zwaar getroffen. Het is gissen naar de oorzaak.

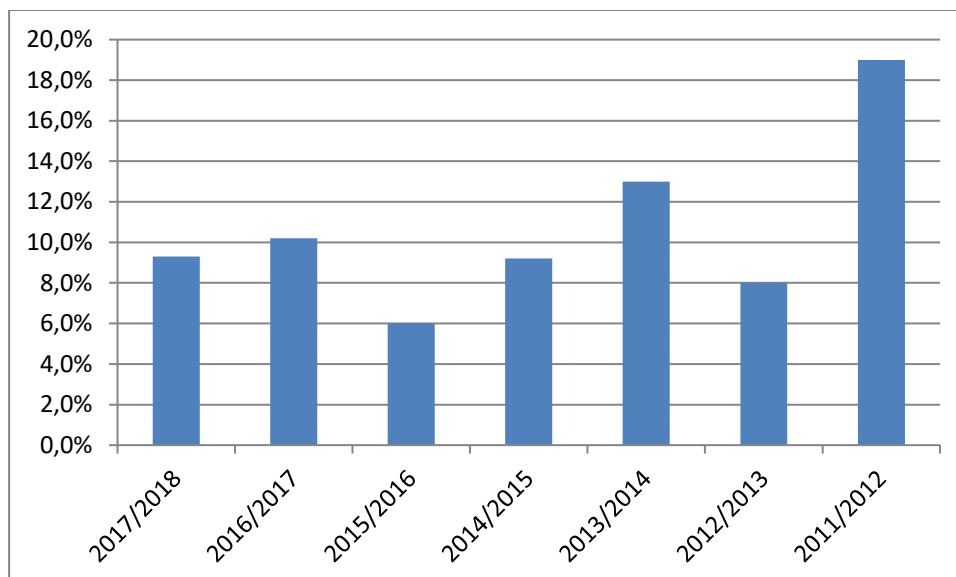
Relatief hoge uitval gedaald

Dertig imkers zijn zwaar getroffen. Ze verloren meer dan 50% van hun volken (2016/2017: 42 imkers). Het aantal imkers met een extreem hoog sterftepercentage is t.o.v. vorige winter wel fors gedaald.

Uit de geplaatste opmerkingen lijkt de oorzaak van sterfte vaak gerelateerd te zijn aan in volgorde van vermelding:

1. Voergebrek
2. Koninginnenproblemen
3. Te klein ingewinterde volken
4. Stormschade
5. Nosema en kalkbroed
6. Te late inwintering i.v.m. balsemiendracht
7. Vervuilde kunstraat
8. Muizen

De verliezen in een historisch perspectief (sterfte%)

De grafiek geeft de resultaten weer van de enquête die de NBV online via de nieuwsbrief en website. De iets hogere sterfte in de winter van 2016/2017 is vermoedelijk te wijten aan het gebruik van sjoemelkunstraat in de volken in dat jaar.

Wintersterfte naar ervaringsjaren

De enquête werd door ongeveer evenveel imkers met meer en met minder dan 5 jaar ervaring ingevuld (50,5 % had 5 jaar of minder ervaring met bijen). In de groep met minder dan 5 jaar ervaring was het gemiddeld aantal volken per imker 4,2 volken, terwijl de groep meer ervaren imkers gemiddeld 14 volken had per imker.

Het sterftepercentage in de groep beginnende imkers was afgelopen winter 11,2% en in de groep meer ervaren imkers 8,7%. Ervaringsjaren lijken te tellen. Imkeren is een vak dat je door de jaren heen pas goed onder de knie krijgt.

Sterfte gerelateerd aan varroa's?

Het blijft vooral zaak consequent de mijten te blijven bestrijden. In voorgaande jaren bleek er al een duidelijk statistisch verband te bestaan tussen een verminderde bestrijding en een verhoogde uitval. Opvallend is de geringe constatering van DWV-bijtjes in de afgelopen zomer. Slechts 12,8% van de imkers (1 op de 8 imkers) heeft DWV-bijen gezien. Binnen deze groep heeft 4 op 5 imkers te maken met een gering aantal DWV-bijen. Ook maken in toenemende mate deelnemers aan deze enquête kenbaar dat ze de mijten niet meer of minder bestrijden. Het lijkt er op dat de virulentie (ziekmakendheid) van de aan de varroamijten gerelateerde virussen in ernst aan het afnemen is.

Conclusie

De wintersterfte lijkt met minder dan 10% dode volken definitief tot normale, aanvaardbare proporties teruggebracht. De extremen in het verleden, waarbij 20% van de imkers werden getroffen met 80% uitval, liggen achter ons.

Vooraf voorgebreek, koninginnenproblemen en te klein ingewinterd volken waren de meest genoemde oorzaken van wintersterfte.

Een toekomst zonder bestrijding?

Wellicht dat de teelt en selectie van Varroa Sensitief Hygiënische Buckfast- en Carnica bijen de komende jaren realiteit kan worden. Door aanparing op bevruchtungsstations, waarop raszuivere VSH-darrenvolken geplaatst worden, zal de nateelt minder of helemaal niet meer behandeld behoeven te worden. De eerste testresultaten zien er positief uit.

Nederlandse BijenhoudersVereniging
Ben Som de Cerff, Frank Moens